

Uppföljning av granskningar genomförda 2023

Tomelilla kommun

November 2025

Carl-Gustaf Folkesson, certifierad kommunal revisor
Ingrid Nordin, verksamhetsrevisor

Azets Revision och Rådgivning AB

Innehåll

1. Inledning 3
2. Uppföljande granskning av kommunens LSS-verksamhet 4
3. Uppföljande granskning av intern kontroll avseende processen för ekonomiskt bistånd 9

1. Inledning

Bakgrund och syfte

Azets Revision & Rådgivning har av Tomelilla kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp tidigare genomförda granskningar gällande:

- Kommunens LSS-verksamhet
- Den interna kontrollen avseende processen för ekonomiskt bistånd.

Syftet med den uppföljande granskningen har varit att bedöma om granskade nämnderna vidtagit åtgärder med anledning av de rekommendationer som lades fram i granskningar från 2023.

Uppföljningen ska besvara följande revisionsfråga:

- Har tillräckliga åtgärder vidtagits med anledning av de rekommendationer som lämnats i revisionsrapporten?

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier samt genom intervjuer med biträdande socialchef och enhetschef för arbetsmarknadsenheten och ekonomiskt bistånd.

Faktakontroll

Rapporten har faktakontrollerats av intervjupersonerna.

Uppföljande granskning av kommunens LSS-verksamhet

Den ursprungliga granskningens syfte och sammanfattande bedömning

Syfte

Syftet med granskningen var att bedöma om vård- och omsorgsnämnden säkerställer en ändamålsenlig styrning och ledning av LSS-verksamheten med fokus på behovs- och kvalitetsaspekter.

Sammanfattande bedömning

Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningens syfte var att vård- och omsorgsnämnden **till viss del** säkerställt en ändamålsenlig styrning av LSS-verksamheten med fokus på behovs- och kvalitetsaspekter.

- Boendeplaneringen bedömdes inte vara ändamålsenlig då den inte fyllde sin funktion som vägledande för behovsplaneringen, vilket bedömdes försvåra nämndens möjlighet att långsiktigt och strategiskt arbeta med boende- och behovsplaneringen.
- Det bedömdes finnas brister i kommunens kompetensförsörjningsarbete.

LSS - Genomförd uppföljning

Rekommendationer från 2023	Vård- och omsorgsnämndens yttrande över granskningen, 2023-08-31	Iakttagelser från uppföljande granskning
<p>Vård- och omsorgsnämnden bör säkerställa att kvalitetsledningssystemet utvecklas där processer följs upp och revideras löpande, som ett led i det systematiska förbättringsarbetet.</p>	<p>Nämnden bekräftar processer och rutiner i kvalitetsledningssystemet till stor del saknas. Ett förbättringsarbete har påbörjats som beräknades vara slutfört hösten 2023.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Enligt intervju har det genomförts ett flertal förbättringar inom kvalitetsledningssystemet. Det finns dock fortsatt problem med att personal har svårt att hitta information i systemet. ➤ Enligt genomförd intervju finns det risk att kvalitetsledningssystemet främst används som en lagringsplats för rutiner och processer, utan att gynna det systematiska arbetet. ➤ Enligt intervju finns det utmaningar för nyanställda att ta till sig rutiner och processer. Kunskapen är till stor del personbunden hos erfarna medarbetare. ➤ Förbättringsarbete av systemet pågår tillsammans med socialt ansvarig samordnare (SAS). ➤ I det systematiska kvalitetsarbetet undersöker vård- och omsorgsnämnden möjligheten att använda det digitala verktyget Stratsys som stöd för verksamhetsplan, verksamhetsberättelser och målstyrning.
<p>Vård- och omsorgsnämnden bör säkerställa en ändamålsenlig boendeplanering i syfte att strategiskt kunna arbeta med att tillgodose framtida behov.</p>	<p>Nämnden delade inte den kritik som framfördes i rapporten eftersom man ansåg att frågan redan var politiskt förankrad, eftersom nämnden under 2022 beslutat att utöka med fler boendeplatser inom LSS.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kommunen har antagit en strategisk boendeplan. I planen uppskattas framtida behov av boendeplatser för kommuninvånare som omfattas av LSS och man identifierar även ett antal utvecklingsområden för det fortsatta arbetet. Boendeplanen ska revideras minst vart fjärde år eller vid behov. ➤ Vid intervju har det framkommit att samhällsbyggnadsförvaltningen har anlitat en lokalstrateg som kommer att prioritera vård och omsorg och tillsammans med LSS-verksamheten kartlägga behovet av LSS-boenden.

LSS - Genomförd uppföljning, fortsättning

Rekommendationer från ursprunglig granskning 2023	Vård- och omsorgsnämndens yttrande över granskningen, 2023-08-31	Iakttagelser från uppföljande granskning
<p>Kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden bör tillsammans se över och säkerställa ett strategiskt arbete med kompetensförsörjning som innefattar en tidsatt handlingsplan för att möta kommande behov.</p>	<p>Nämnden ansåg att den kompetensförsörjningsplan som tagits fram i samverkan för stöd och omsorg liknade en handlingsplan, och därför inte behövde beslutas av nämnden.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Intervjuer bekräftar att det finns en medvetenhet om utmaningarna med kompetensförsörjningen och att det är något man arbetar med kontinuerligt. Utmaningarna gäller framför allt att rekrytera ny personal.➤ Enligt intervju hölls tidigare i år en workshop tillsammans med HR och dåvarande socialchef avseende kompetensförsörjning, uppdatering av kompetensförsörjningsplan och upprättande av aktiviteter. Vid intervju har det inte genomförts någon uppföljning på vad det gett för resultat. Det finns en övergripande kompetensförsörjningsplan, men den är inte specifikt riktad till LSS-verksamheten.➤ Enligt intervju har LSS-verksamheten identifierat en risk med att rekryterad personal saknar rätt kompetens för yrket. Det erbjuds digitala utbildningar, utbildningar från SKR samt till viss del från Socialstyrelsen. Kommunen har även ett samarbete med Arbetsmarknadsenheten för personer som lär sig svenska. Därutöver har verksamheten satsat på att erbjuda högstadie- och gymnasieelever extrajobb under skolåret för att öka intresset för LSS-verksamheten. Vidare beskrivs att verksamheten ingår i Yrkesresan för LSS som är ett koncept för introduktion och kompetensutveckling av medarbetare.➤ Enligt intervju finns det för närvarande inga större utmaningar med det svenska språket bland personal inom LSS-verksamheten. Vid behov förs det en diskussion om hur kommunen kan stödja medarbetare med språkliga utmaningar.

Samlad bedömning och rekommendationer

Samlad bedömning av uppföljning

Sammanfattningsvis bedömer vi att det i allt väsentligt har vidtagit åtgärder avseende de rekommendationer som framförts i tidigare granskning.

- Vi bedömer att vård- och omsorgsnämnden har ett pågående kontinuerligt förbättringsarbete avseende det systematiska kvalitetsarbetet men att det finns behov av ökad kännedom i verksamheten.
- Vi bedömer att det pågår ett kontinuerligt arbete med kompetensförsörjningen. Det har inte framkommit att det finns någon tidsatt handlingsplan för att möta kommande behov. Av intervjuer framgår att man genomfört planering men inte gjort någon uppföljning efter att dåvarande socialchef avslutat sin tjänst. Utebliven uppföljning innebär enligt vår bedömning risk för bristande kontinuitet och ökad sårbarhet med medarbetares frånvaro.
- Vi bedömer att kommunen vidtagit åtgärder avseende behovsplaneringen av boenden genom att upprätta en strategisk boendeplan som fungerar som styrdokument. Kommunen har även anställt en lokalstrateg som kommer kartlägga behovet av LSS-boendet.

Vård och omsorgsnämnden rekommenderas

- Överväga obligatoriska utbildningspass för att förbättra personalens kännedom om kvalitetsledningssystemet och följa upp med personal som inte genomfört nödvändig utbildning.
- Säkerställa att det sker uppföljning av arbetet med kompetensförsörjning.
- Säkerställa att lokalstrategen, i samarbete med LSS-verksamheten, på ett strukturerat sätt kartlägger och dokumenterar sina bedömningar av boendeplaneringen, samt tillse att den strategiska boendeplanen används som styrdokument i boendeplaneringen.

Uppföljande granskning av intern kontroll avseende processen för ekonomiskt bistånd

Den ursprungliga granskningens syfte och sammanfattande bedömning

Syfte

Syftet med den ursprungliga granskningen var att bedöma om familjenämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende processen för ekonomiskt bistånd.

Sammanfattande bedömning

Den sammanfattande bedömningen utifrån granskningens syfte var att familjenämnden **delvis** säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll.

- Det bedömdes inte finnas en strukturerad samverkan inom kommunen eller med relevanta externa myndigheter.
- Det bedömdes inte ske en kompetensstärkning.

Genomförd uppföljning – ekonomiskt bistånd

Rekommendationer från 2023	Familjenämndens yttrande över granskningen, 2024-01-26	Iakttagelser från uppföljande granskning
Beakta oegentligheter i riskanalysarbetet samt att inkludera kontrollmoment kopplat till området i nämndens internkontrollplan.	Då förekomsten av bedrägeri bedöms vara låg har det inte lagts till i riskanalysen för 2023 eller 2024. Rekommendationen beaktas inför 2025.	➤ I riskanalysen för 2025 har kommunen inkluderat risk för bristande kontroll över ekonomiska resurser eller felaktig hantering.
Utveckla egenkontrollerna till att omfatta kontroller av att handläggning sker enligt framtagna rutiner och riktlinjer.	Nämnden arbetar med ärendegenomgångar två gånger per år samt månatliga stickprov på e-ansökningar. Detta kommer ses över om risken för bedrägeri ökar.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Enligt intervju har arbetet med uppföljningar påverkats negativt under det senaste året till följd av utmaningar med kontinuiteten i chefskapet. ➤ Vid intervju har det framkommit att stickprov för närvarande sker på cirka fem ärenden per månad. Stickproven innebär att verksamheten begär in underlag från slumpmässigt utvalda sökande. Vid eventuella avvikelser görs en mer grundlig utredning. Vid stickprover upptäcks endast ett fåtal avvikelser, vilket kan bero på att kontrollmetoden inte är ändamålsenlig eller för att förekomsten av felaktigheter är låg. ➤ Fördjupade kontroller kan även ske när socialsekreterare misstänker avvikelser. Erfarenheten från intervjuade är att de kontroller som görs efter misstanke generellt leder till fler upptäckter av avvikelser än stickproven.
Se över formuleringar i styrdokument rörande rätt att fatta beslut om polisanmälan samt ansvar för att efterleva lagen om underrättelseskyldighet.	Familjenämnden skulle senast 2024-06-30 se över processen gällande felaktiga utbetalningar samt göra tillägg och förtydliganden.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vid intervju har det framkommit att processen gällande felaktiga utbetalningar inte har uppdaterats och att nämndens beslut om att se över processen verkar ha fallit mellan stolarna. ➤ Vid intervju framhålls att rutinen avseende polisanmälan i praktiken fungerar väl. Nämnden fattar beslut om polisanmälan i enlighet med socialtjänstens rekommendation. Enligt intervjuad person följer nämnden i huvudsak socialtjänstens bedömning om polisanmälan.

Genomförd uppföljning – ekonomiskt bistånd, fortsättning

Rekommendationer från 2023	Familjenämndens yttrande över granskningen, 2024-01-26	Iakttagelser från uppföljande granskning
<p>Utveckla ett samarbete inom kommunen samt med externa myndigheter för att utbyta erfarenheter som kan bidra till att minska risken för oegentligheter och felaktiga utbetalningar, samt för att säkerställa att underrättelser lämnas enligt gällande lagstiftning.</p>	<p>Nämnden gjorde bedömningen att ett etablerat forum för myndighetssamverkan redan fanns. Forumet ägde rum en gång i kvartalet och samlade representanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun och region.</p> <p>Vid samverkansmötena hade deltagarna möjlighet att lyfta ärenden som rörde misstanke om bidragsbrott. Samverkan bedömdes även leda till bättre kännedom om vilka myndighetspersoner som kan kontaktas vid behov.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Enligt intervju har den myndighetssamverkan som nämnden hänvisar till i sitt yttrande utvecklats. Samverkan avslutades eftersom den inte bedömdes fylla sin funktion.➤ Enligt intervju diskuteras i dagsläget om arbete- och försörjning ska ingå i ett nytt forum för samverkan som omfattar bland annat regionen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.➤ Tomelilla kommun deltar i det så kallade Irisprojektet som avses bli implementerat i verksamheten under 2026. Även Irisprojektet är en samverkan mellan olika myndigheter.

Genomförd uppföljning – ekonomiskt bistånd, fortsättning

Rekommendationer från 2023	Familjenämndens yttrande över granskningen, 2024-01-26	Iakttagelser från uppföljande granskning
<p>Kontinuerligt utbilda medarbetare och chefer inom området i syfte att stärka kompetensen avseende arbete kring insatser för att förebygga felaktiga utbildningar och intern kontroll.</p>	<p>Nämnden bedömer att det finns tillräcklig kompetens och att resurser används effektivt. Kompetensutveckling sker utifrån medarbetares individuella behov.</p> <p>Vid behov använder medarbetare i först hand riktlinjerna när misstanke och uppstår och inhämtar den kompetens som behövs för tillfället.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Vid intervju har det framhållits att socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd har regelbundna metodmöten där det förs diskussioner om rutiner och processer som behöver revideras.➤ Enligt intervju sker även regelbundna utbildningar för socialsekreterare. Utbildningarna ger möjlighet att fördjupa sig i till exempel våld i nära relation. Det sker i syfte att medarbetarna ska ha olika spetskompetens.➤ Socialtjänsten har även tillgång till en samling gratisutbildningar från SKR och Kompetenscentrum. Intervjuad person bedömer att socialsekreterare har tillgång till den utbildning de behöver för att utvecklas i arbetet.➤ Vid medarbetarsamtal görs det upp en plan för att kombinera verksamhetens behov med medarbetarens individuella önskemål om kompetensutveckling.

Samlad bedömning och rekommendationer

Samlad bedömning av uppföljning

Sammanfattningsvis bedömer vi att det endast delvis vidtagit åtgärder avseende de rekommendationer som framförts i tidigare granskning.

- Vi konstaterar att få felaktigheter upptäcks i verksamhetens månatliga stickprovskontroller, samtidigt som kontroller grundat på misstanke generellt leder till fler upptäckter av avvikelser. Vi bedömer att det finns risk att verksamhetens metod för rutinmässiga stickprovskontroller är bristfällig.
- Familjenämnden har i riskanalysen för 2025 inkluderat risken för bristande kontroll över ekonomiska resurser och felaktig hantering, vilken visar att det finns en medvetenhet om området. Vi bedömer därav att tillräckliga åtgärder vidtagits kopplat mot att beakta risk för oegentligheter i det interna kontrollarbetet.
- Utmaningar med kontinuiteten i ledarskapet har lett till att årliga ärendegenomgångar inte sker i samma utsträckning som tidigare.
- Rutinen för polisanmälan har vid tidpunkt för granskningen (november 2025) inte uppdaterats i enlighet med rekommendationen för 2023).
- Myndighetssamverkan har upphört men det förekommer diskussioner om att den ska återinföras. Vi bedömer att samordningen med andra myndigheter är av vikt, varav vi ser diskussion om återinförande som positivt.

Familjenämnden rekommenderas

- Säkerställa att verksamhetens rutinmässiga egenkontroll (stickprov) av ärenden inom ekonomiskt bistånd har tillfredställande omfattning och träffsäkerhet.
- Tillse att rutinen för polisanmälan uppdateras i enlighet med rekommendationen från granskningen som genomfördes 2023.
- Stärka samordningen med andra myndigheter genom att återuppta myndighetssamverkan.

